

TA'LIM SOHASIDA XALQARO BAHOLASH TIZIMINING XUSUSIYATI VA AHAMIYATI

Kattabekova Hulkaroy

JDPU "Boshlang'ich ta'lim" fakulteti 2-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada xalqaro baholash va ularni ta'lim tizimiga joriy etish tamoyillari va PISA, PIRLS xalqaro baholash dasturlarining ahamiyati haqida ma'lumot berilgan .

Kalit so'zlar: xalqaro baholash / pisa / pirls / xorijiy tajribalar / ta'lim sifati/ o'qish savodxonligi / ta'lim tizimi.

KIRISH

So'nggi yillarda kun sayin rivojlanib borayotgan mamlakatimiz har sohaga alohida e'tibor qaratib kelmoqda. Bu borada ta'lim sohasini e'tirof etmaslikning iloji yo'q. Mamlakatimizda milliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish maqsadida ta'lim sifatini xalqaro baholash dasturlariga e'tibor qaratib , bu jarayonlarda ishtirok etishi buning yaqqol dalilidir. Bundan ko'zlangan maqsad ta'lim sohasida ilg'or xorijiy davlatlar bilan hamkorlik o'rnatish tajriba ortirish va ta'lim tizimini takomillashtirishdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi «O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida» gi 5712-son Farmonida 2030-yilga kelib PISA xalqaro dasturi reytingida jahonning birinchi 30 ta ilg'or mamlakatlari qatoriga kirishiga erishish hamda xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish asosida ta'lim sifatini baholashning milliy tizimini yaratish vazifalari belgilangan. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarini tashkil etish chora tadbirlari to'g'risida" gi 997-sonli qarorida eng ustuvor vazifa qilib quyidagilar olindi:

- xalqaro tadqiqotlar natijalariga asoslangan holda o'qish;
- PISA, PIRLS, baholash dasturi yo'nalishidagi savollar milliy bazasini yaratish va o'quv dasturlariga integratsiya qilish.

PISA - o'quvchilarni ta'lim sohasidagi yutuqlarini jahon davlatlaridagi maktab o'quvchilarining bilimi va ularni amaliyotda qo'llay olish mahoratini baholash bo'yicha xalqaro dastur bo'lib, asosiy maqsadi - 15 yoshli o'quvchilarning o'qish

savodxonligi, matematika, tabiiy fanlar bo'yicha savodxonlik darajalarini turli xil testlar ko'rinishida baholashdan iboratdir. Ushbu loyihalar o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlashlariga, olgan bilimlarini hayotda qo'llay olish qobiliyatlariga baho berish va keyinchalik bu ko'nikmalarni hosil qilishga undashdir. Ushbu dastur 1997 yilda joriy etilgan bo'lib, har uch yilda bir marta o'tkazib kelinadi.

PIRLS (Progress in International Reading and Literacy Study) boshlang'ich sinf o'quvchilarining matnni o'qib tushunish darajasini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqot dasturidir. PIRLS - tadqiqotida 50 dan ortiq davlatlar ishtirok etib kelmoqda. Mazkur xalqaro tadqiqotning maqsadi turli xil ta'lim tizimidan iborat bo'lgan davlatlardagi boshlang'ich maktab o'quvchilarining matnni o'qish va qabul qilish bo'yicha tayyorgarligi hamda o'quvchilarning har xil yutuqlarga erishishga sabab bo'luvchi ta'lim tizimidagi o'ziga xos xususiyatlarni aniqlash va baholashdan iborat.

PIRLS dasturi 2001-yilda Ta'lim sohasidagi yutuqlarni baholash xalqaro assotsiatsiyasi tomonidan tashkil etilgan har besh yilda o'tkaziladi.

XULOSA

Yuqorida ko'rib o'tilganidek xalq ta'limi tizimida olib borilayotgan amaliy ishlar, ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarning tashkil etilishi to'g'risida hukumat qarorining qabul qilinishi, nufuzli tashkilotlar bilan hamkorlik aloqalarining yo'lga qo'yilishi, xalqaro baholash jarayonlarda ishtirok etish ta'lim tizimida muhim ahamiyat kasb etadi. Shuni ta'kidlab o'tish joizki mamlakatimizda PISSA va PIRLS kabi xalqaro baholash dasturlarini o'tkazish uchun yetarlicha sharoitlar yaratilgan, faqat yuqori natijalarga erishish asosiy maqsad hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risidagill 2019-yil 29-apreldagi PF-5217 sonli Farmoni
2. Assessing Reading, Mathematics and Scientific Literacy: A framework for PISA 2009. OECD, 2009
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" 2018-yil 8-dekabrdagi 997-sonli qarori.
4. Khodjamkulov, U., Botirova, S., Shofkorov, A., & Abdirimova, I. (2020). Bases of Organizing Cooperation between Educational Institutions through Clusters (on the

Example of the Education System of Uzbekistan). Journal of Critical Reviews, 7(12), 243-247.

5. Abdirimova, I. K. (2020). Loyihalash faoliyatining bosqichlari loyihaga yondashuv mohiyati va maqsadlar uyg'unligi. Science and Education, 1(Special Issue 2). 18-26.22

6. Abdirimova, I. Methods and tools for the implementation of project activity in education.

7. И. К. Абдиримова Гармония образования в формировании любви к стране у молодежи Academic Research in educational sciences volume 2 (Issue 2) 2021 ISSN: 2181-1385, 1416-1421